

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לד.

עין משפט נר מצוה

שאינו יוצא מידי דופנו לעולם. תימה נהדרינהו לכבשות כלאמר פ' דס טחאת בזבחים (דף 15. ו) וס ד"ה אלה) גבי כלי חרס של מקדש ומשני לפי שאין עושין כבשות זירושלים הא לאו הכי ע"י החורה כבשן יוצא ואור"ת דאין זה נחשב יוצא (ב) דלדרכה כלי אחר חשבינן ופניס חדשות זאו לכאן ול"ת כיון דחשיב כלי אחר א"כ תנור וכירים יתוך דלמך רחמנא למה ליהדרינהו כבשות ואומר ר' שמשון משני דודאי גבי קדרות של חרס דאין דרכן בזהס כ"י מחזיר להו כבשן שיך למימר אלו אחרים הם אצל תנור וכירים

רמדיסי. מועין דופניהם מנכון מחמת זליעות: הפורה העידה. דכתיב ישצרו לזין לו טורה אלה שצירה: זה שמשו בהמין. לענין חמץ נשתמשו כל ימות השנה חמין וזלעטי טפי: לשעות. כגון שקיצל עליו תענית משש שעות ולמעלה ומיהו לא טעם כלום מתחלה כל היום אצל לא לשם תענית נחמין כראשונה: לאחר שנים עשר חדש מותרין. מיד כלי מיקון ואם רצה להשתמש קודם לכן ממלאן במים כלאמר [ג.]: משה. לא נשתמש בצבדי כהונה דכתיב ועשית בגדי קדש לכהן אחיך והוא היה זר אללן ועל פי הדבור שימש ולא הזכירו) בגדים: אימרא. שפה. יש אומר שלא יחשדוהו ששם זה מתרומת המשכן ולאו מילתא שהרי כבר נגמרה המלאכה ובשעת עבודה מהיכן שקלי: זורידא. שמרים: אנטא

להו אנא חזינא להו דמדרייתו וכיון דמדרייתו ודאי בלעי ואסירי מ"ט התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי ד' דופנו לעולם מ"ש מיין נסך דדרש להו מרימר כולוהו מאני דקוניא שרי וכו"ת חמין דאורייתא יין נסך דרבנן והא כל ד' דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון זה תשמישו בחמין וזה תשמישו בצונן ר"ע א"י קלע לגינוק בעו מיניה מתענין לשעות או אין מתענין לשעות לא הוה בידיה קנקנים של עובדי כוכבים אסורין או מותרין לא הוה בידיה כ"במה שימש משה כל שבעת ימי המלוואים לא הוה בידיה אתא שאל בי מדרשא אמרי הלכתא מתענין לשעות ואם השלים מתפלל תפלת תענית והלכתא קנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חדש מותרין במה שימש משה שבעת ימי המלוואים בחלוק לבן רב כהנא מתני בחלוק לבן שאין בו אימרא: החרצנים והזוגים של עובדי כוכבים וכו': ת"ר החרצנים והזוגים של עובדי כוכבים לחין אסורין יבשים מותרים הי גינהו לחין והי גינהו יבשין אמר רב יהודה אמר שמואל ג' לחין כל י"ב חדש יבשים לאחר י"ב חדש אתמר אמר רב בר הגה א"ר יוחנן יבשהן אסורין אסורין אפילו בהנאה כשהן מותרין אפילו באכילה א"ר זבד ה"א דורדיא דהנא דארמאי בתר תריסר ירחי שתא שרי (ב) אמר רב חיבא בריה דרבא יהני גולפי בתר תריסר ירחי שתא שרי אמר רב חיבא (ג) הני אבטא

בהחזרת אותן לכבשן (ג) ולא נקרא כליו אחר: ר"ע א"י קלע לגינוק. פרש"י צפרק קמא דתענית (דף 15. ו) דגרס מר עוקבא דחס ושלום שר"ע לא היה מסתפק ועוד כי היה לו לתלמוד להביא בלשון צרימת מיהו הא לא קשיא דהרבה מקומות מלינו שמוכר מעשה צר"ע וכיוצא בו: **מתענין לשעות.** פ"ה כגון שקבל עליו תענית משש שעות ולמעלה אכן לא טעם כלום צ"י שעות ראשונות אך לא לשם תענית נחמין וכן משמע צפ"ק דתענית (דף 15. ו) על הך דמייתי התם דקאמר הא דלמדת מתענין לשעות הוא שלא טעם כלום כל אותו היום ופריך הא תענית מעלימותא היא ומסיק לא צריכא דלמלך אימלוכי וכו"ל דמיירי נמי שקבל עליו מתחילתה שאל לא יאכל למחר עד חצי היום יהיה בתענית עד שחשך דאי לא קצליה כלל הא אמר שמואל צפ"ק דתענית (דף 15. ו) כל תענית שלא קבל עליו מצדע יום לא שמייה תענית ואי יתבי דמי למפוחא דמלי זיקא ואין לפרש דשמואל אמר למילתיה לענין תפלת תענית אצל לענין תענית אפי' (ד) אכל מ"מ עלתה לו תענית דהא כהא תליא דמסיק הכא הלכה מתענין לשעות והמתענה מתפלל תפלת

תענית א"י איכא למימר דמיירי נמי דללא קבלה מתחילתה היינו לכתחלה ואי יתבי דמי למפוחא היינו שמינו מקבל עליו שכן תענית אלא נקרא חוטא על שצ"ע עלמו ומ"מ נדרו נדר וצירושלמי דמרים פ' קומס מפרש מתענין לשעות שאם אכל עד חצי היום יכול הוא לגמור דעתו להתענות עד הלילה ועלתה לו תענית דקאמר התם ממילתיה דר' יוחנן אמר מתענין לשעות דר' יונה הלך לזור ושמע דדמך (ב) צריה דרבי יוסי וסא דלגלי אע"ג דלכל גזנתא וסא מילא אסקיה צווס כל ההוא יומא משמע דחשיב מתענין לשעות אע"פ שאכל אחריו כן אין קודם וסא דפריך (ג) אהא דקאמר כל תענית שלא שקעה עליו חמה לאו שמייה תענית מדברי יוחנן דלמך אהא בתענית עד שאכל לצימי ולא קמשי היינו משום דמתענין לשעות דללאו הכי משי שפיר דלאשתמוטי מצי נשיאה עבד ומה שאנו נוהגין להתענות עד לזאת הכוכבים אע"ג דלמך צפ"ק דתענית כל תענית שלא שקעה עליו חמה אינו תענית משמע דבשקיעת חמה סגי (ב) והוא ה' מילין קודם לזאת הכוכבים לא מחמין נפשין לסיפקא ועוד דשאל לשון שקעה ר"ל שקעה לגמרי ומיהו המתענה בערב שבת אע"ג דפסקין בעירובין (דף 15. ו) הלכה מתענה ומשלים א"כ ליקדק להמתין עד לזאת הכוכבים מעשה זא לפי ר"ת צאחד שעשה הרבה תעניות ולא קבלם מאתמול ואר"ת כי לא הפסיד תעניתו כי מאחר שהיה דעתו להתענות היינו גמר בלבו והי צולל נדיב לב דלמך (ג) דגמר בלבו אע"פ שלא הוילא בשפתיו והא דצבו שמואל ור' יוחנן קבלה היינו לכתחלה ועוד היה אור"ת כי אף לא גמר בלבו עד הלילה יכול להתענות ולהתפלל תפלת תענית יאל ר"ל נדרו כאליו קבל מאתמול אך לא היה צידו ראייה ברורה על זה ומיהו מלוא מן המוצר לקבל מצדד יום וסא דפריך (ג) אהא דקאמר כל תענית שלא שקעה עליו חמה באלהי נזיר: **במה** שמש משה כ"ב שבעת ימי המלוואים. פ"ה דמשה לא נשתמש בצבדי כהונה דכתיב לכהן אחיך והוא היה זר אללן וקשה למ"ד פרק טבול יום בזבחים (דף 15. ו) משה רבינו ע"ה כ"ג היה ונשתמש בכהונה גדולה מ' שנה ולפי זה היה צריך לשאול כמה שמש כל מ' שנה ולא יוכל להשיב על זה בחלוק לבן שאין בו אימרא ללשון בכהונה גדולה משמע צ"י בגדים ככ"ג וכו"ל דשצעת ימי המלוואים דוקא איבעיא (ה) שעדיין לא נתקדשו בגדי כהונה דכתיב והיות על אהרן ועל בגדיו וכו' וה"ל יעקב מאורליי"ש פירש דלפי נתקדשו מ"מ כל ז' ימי המלוואים שהיה משה מעמיד המשכן ומפרקו היה נחשב כמו צמה ואין בגדי כהונה צמה דלמך צפ"ב דזבחים (דף 15. ו) ואין להקשות הלא אין חטאת קרב צמה וסא חטאת מלוואים קרבה שם דמלינן למימר הוראת שעה היתה כמו שרפסתה דלא מלינו חטאת יחיד נשרפת אלא זו: **שאין בו אימרא.** כמו על הגס ועל האימרה דפ' האורג (שבת דף 15. ו) והוא מן הבגד ופעמים שאינו מן הבגד כמו אימרות של ארגמן דנגעים ולפיכך לא היה בו אימרא לפי שזוהי היא יוכר יותר חדש דבעינן שלא נשתמש בו הדיוט ולפיכך עשאוהו משונה משאר חלוקים והר"ר משה פירש שלא יאמרו א"כ כשימש אהרן שנמצא מוס במשה ולכן עשהו בלא אימרא שיעדו הכל שלא היה דבר המתקיים מה שהיה משמש וי"מ אימרא כמו עמרל לפי שצבדי כהונה היו כללים קאמר שזה לא היה כללים:

החרצנים והזוגין. צנור פרק ג' מינים (דף 15. ו) פליגי תנאי איזה נקרא חרץ ואיזה נקרא זג אם הקליפה או הגרעיין והתרגום מוכיח כ"י יוסי (ב) דלמך זג הוא הקליפה דמתרגמינן מחלנין ועד זג מפורלינן ועד עירורין והקליפה החלוונה הנסחמת היא שראויה לעזור והינה ר' יוסי סימן לדבר במשנה זג ועינבל כי הזוג הוא מנכון והעינבל מקשקש צמח וכן פעמון מתרגמינן זגא שהפעמון הוא החלוון העינבל צמח וכן סתם התלמוד קורא הפנימי חרץ עד שירע חטא ושעורה וחרץ (חולין דף 15. ו) והגרעיין הוא הזרע: **דורדיא דארמאי.** פ"י שמרים של עובדי כוכבים קורא אפרים היה אומר כי מסבא שמיים שנתייבשו תנור מועיל להם כמו המתנה ד"ב חדש ומתוך כך המיר פת של עובדי כוכבים שנתמך בשמרי יין שנתייבשו תנור ור"ת הקפיד עליו ואמר כי מה שממיר התלמוד דורדיא לאחר י"ב חדש היינו לאחר שנתמדו במים כמו שרגילים העולם לשעות דמוכח פרק המוכר פירות (ב"ב דף 15. ו) דקמני אחד שמרי יין כו' ומפרש רמא תלתא ואתא ד' כו' וכן פ' אלו עוברין (פסחים דף 15. ו) גבי תמד קאמר הא צרוקא הא צפורני תמד שעושין משמרים קורא רווקא כי על שם השק שמימינן צו השמרים לתמדן נקרא כן דלמך רווקי דלמך וקודם שנתמדו השמרים נקראים בל' התלמוד שמרי כי הדיא דפ' המפקד (ב"ב דף 15. ו) דקאמר (ה) גולפי ושמיא ואחר שנתמדו נקראו דורדיא ואתהו מיירי הכא להמתין לאחר י"ב חדשים דאיכא תרתי לטיבותא שכבר נתבטל טעמם במים וגם עבר עליהם י"ב חדש וכן פורני נמי דשרי לאחר י"ב חדש הם החרצנים לאחר שנתמדו אצל שמרים שלא נתמדו אין שום דבר מועיל להמתין והיעיסה שנתחממה צהם קודם תמודם לעולם אסורה או צמון י"ב חדש אף לאחר תמודם אסורים אפי' באלף לא צטיל כיון דלמעמא עבדי דלמרינן (פסחים דף 15. ו) הגח לשאול ותבלין דלמעמא עבדי ולא צטיל ואין להמיר וכתב ר"ת והמורה יורה כגן סוכר ומורה ועלי יערה רוח הצבוא וצתוספתא תניא שמרים שיבשו אסורים בכהונה:

הגרות הב"ח

(א) גבי (תמר רב תיבא ברה דרבה הני גולפי וכו' שרי) תלמי וי"ב בתוס' דר"ה אנטא משמע דל"א לך מתרגם מפורלינן ועד עירורין היבא משמע נמי דלא גרסי לה: (ב) רוח ד"ה שאינו יוצא וכו' ואור"ת דאין זה נחשב יוצא מידי דופנו דכתיב אחר חשבינן כלי אחר חשבינן וכו' ומת' דל"א דלדרכה נמקח: (ג) בא"ד ולא נקרא כלל אחר. י"ב פ"י אפי' לענין אסור לא חשיב על אחר ולו עק לענין עוממה וי"ב חותם צ"י כל שעה סוף דף לא אכל פקדי דס טחאת משמע דס"ל דוקא היסק פנימי אף מועיל לתנור אצל אם היה מסיקו פנימי וחמין ענין תחלת עשירה נחמין כבשן אפשי צויה היה מועיל וע"ש גביה א"ה קדיות דף 15. ו) ד"ה מתענין וכו' אכל לענין תענית אפי' לא קבל מ"מ עלתה לו: (ד) ד"ה מנה וכו' איבעיא להו שעייני:

מוסף רש"י

דמידייתו. פולטין הנשקין מופקין החלוון ובע"ז נרשעו"ש, וכו' דמידייתו דלפי זלתי והואיל ובע"ז שוב אין פולטין. שהתורה העידה על כלי חרס כסיון שצולל אינו יוצא מיד דעיו לעולם. שהי כלי עץ ומתכות כגון לך יטוף, עטורי נאש, ומרוק וטוף, אכל ככלי חרס יטער (פסחים כ.).

קח א מיי פ"א מהלך תעניות הלכה יג סמג ע"ג ג' ג' ע"ג א"ח סמג מקבץ סעי' י' קב"ב מיי פ"א מהלך מאלכות אסורות הלכה טו סמג לאין קמח טו"ש ע"ד ס' קלה סעי' טו:

רבינו הגנאל

דכיון דרמדייתו בלעי. והתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופנו לעולם. ומקשינן מאי שנא מיין נסך דדריש מרימר קוניא בין אכומי בין חזירי בין ירוקי שרו. וכו' ותימא חמץ בפסח דאורייתא יין נסך מדרבנן והא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא [תקון] אלא יין נסך תשמישו בצונן וסגי ליה בשמשוך: ר' עקיבא שאל כו' ואסקנא הלכתא מתענין לשעות. כבר פירשנו במסכת תענית: וקנקנים של עובדי כוכבים לאחר י"ב חודש מותרין בקנקנים ומותרין בשערה זיפתן. ואחריו כן נשתמש בהן עובדי כוכבים ביין דפי' בהלמוד א"י (א) אמרו תמימין על ידי זפת הן בולעות. ושאינן מותרין מילאן מים. ומערין מלשה ימים כו'. ושמיש משה רבינו בו' ימי המלוואים בחלוק שאין עליו אימרא. פ"י אימרא אל עלם: ירושלמי הורה ר' ירמיה באלין פתרייא ורביימא מללאן מים ומערין מעת לעת ג' ימים ושור. תורת עובדי כוכבים של חרש שאינן מופפות: ארמאי איתבר יזיקה וקיבליה ישראל לחמריה ודידיה ואמרו רבנן ממלאהו (יין) מים ומערה מעת לעת ג' ימים ומותר. ר' ייסא אול לצור חמא יתרון זפתין עובדי כוכבים זיקן זעירין וישראל זבנין להון אסרן. וכן ר' יצחק ר' מני אסורין: החרצנים והזוגין של עובדי כוכבים אסורין [ואיסורן] איסור הנאה דברי ר' מאיר. וחכ"א לחים אסורין יבשים מותרין. ומפרש לחין בתוך י"ב חודש. יבשין לאחר י"ב חודש. אמר ר' יוחנן כשהן אסורין בתוך י"ב חודש אפי' בהנאה אסורין. לאחר י"ב חודש אפי' באכילה מותרין. א"ר זבד דורדיא דעובדי כוכבים בתר י"ב ירחי שתא שרי. וכן

(א) כירושלמי לפנינו כאן בכלל ד' אימא דר"ה היה רוצה ללמוד כן ק"י דמה אם אין זפמות ומותרין כשהן קלפא ויפתן לא י"ש אצל כשהן אלא כמירוי אמרו דע"י זפת הן בולעות וכו'.